T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
ESAS NO : 2020/244
KARAR NO : 2020/240
KARAR TR : 27.04.2020

ÖZET:1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu'nun 3. maddesine aykırılık nedeniyle aynı Kanun'un 15. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlen-mesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.G.
Vekili : Av. T.B.
Davalı : Dörtyol Kaymakamlığı

O L A Y : Dörtyol Kaymakamlığı İlçe Emniyet Müdürlüğünün 21.10.2019 gün ve 2019/46 sayılı kararı ile, davacıya ait işletmede, yetkili olmadıkları halde açık olarak içki sunumu yapıldığından bahisle, 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin beşinci fikrasının (j) bendi uyarınca davacı adına 2.595,00 TL idari para cezası, Dörtyol Kaymakamlığı İlçe Emniyet Müdürlüğünün 28.10.2019 gün ve 2019/48 sayılı kararı ile, davacıya ait işletmede, yetkili olmadıkları halde açık olarak içki sunumu yapıldığından bahisle,4733 Kanun'un 8. maddesinin beşinci fikrasının (j) bendinin ikinci kez ihlal edildiği nedeniyle aynı maddenin yedinci fikrası uyarınca davacı adına 5.190,00 TL idari para cezası, Dörtyol Kaymakamlığı İlçe Emniyet Müdürlüğünün 24.10.2019 gün ve 2019/43 sayılı kararı ile, işletici kimlik belgesinin bildirilmemesi nedeniyle davacı adına 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu'nun 3. madde-sine aykırı davrandığından bahisle 644,00 TL idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, idari para cezalarının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

DÖRTYOL SULH CEZA HÂKİMLİĞİ: 18.12.2019 gün ve D.İş No:2019/2316 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/1. maddesinde Sulh Ceza Hakimliğine karşı başvuru yoluna gidilebilecek kararların gösterildiği, buna göre sadece idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı Sulh Ceza Hakimliğine başvurulabileceğinin belirtildiği, aynı yasanın 27/8. maddesi uyarınca, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği belirtildiğinden, 4733 sayılı Kanun kapsamında, aynı denetim ve olay sırasında 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu'na aykırılık sebebiyle de uygulanan yaptırımın idari yargının görev alanında bulunduğu açıklanarak, başvurunun çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleş-miştir.

Davacı vekili, bu kez, 24.10.2019 gün ve 2019/43 sayılı karar ile verilen idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

HATAY 1. İDARE MAHKEMESİ: 20.02.2020 gün ve E:2020/215 sayı ile, 1774 sayılı Kanun'un 3. maddesindeki düzenlemeye dayanılarak aynı Kanun'un 15. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 1774 sayılı Kanunda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösteril-mediği, bu durumda Kabahatler Kanunu'nun 3.maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünün, anılan Kanunun 27. maddesi uyarınca Sulh Ceza Mahkemesinin dolayısıyla adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Suat ARSLAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27.04.2020 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve böylece usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, "24.10.2019 gün ve 2019/43 sayılı karar ile verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan dava yönünden oluşan" görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Davanın, 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu'nun 3. maddesine aykırılık nedeniyle aynı Kanun'un 15. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

1774 sayılı Kanun'un 1. maddesinde, "Bu Kanunda sayılan, özel veya resmi, her türlü konaklama, dinlenme bakım ve tedavi tesisleri ve işyerleri ile konutlarda geçici veya sürekli olarak kalanlar, oturanlar, çalışanlar ve ayrılanlar ile araç kiralayan gerçek ve tüzel kişilerin kimliklerinin tespiti ve bildirilmesi bu Kanunun hükümlerine göre yapılır.

Askeri konaklama, dinlenme ve kamp tesisleri ile ordu evleri bu Kanunun kapsamı dışındadır." denilmiş;

2. maddesinde, " Otel, motel, han, pansiyon, bekar odaları, günübirlik kiralanan evler, kamp, kamping, tatil köyü ve benzeri her türlü, özel veya resmi konaklama yerleri ile özel sağlık müesseseleri, dinlenme ve huzur evleri, dini ve hayır kurumlarının sosyal tesislerinin sorumlu işleticileri, bu yerlerde ücretli veya ücretsiz, gündüz veya gece, yatacak yer gösterdikleri yerli veya yabancı herkesin kimlik ve geliş- ayrılış kayıtlarını, örneğine ve usulüne uygun şekilde günü gününe tutmak, genel kolluk örgütlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmak, Devlet İstatistik Enstitüsüne, talebi halinde vermek zorundadırlar." hükmü yer almış;

3. maddesinde, "İkinci maddede sayılan tesislerin sorumlu işleticilerinin kimlikleri, tesis açılmadan evvel müessesenin sahibi veya kanuni temsilcisi tarafından örneğine uygun şekilde, en yakın kolluk örgütüne bildirilir.

Sorumlu işleticinin değişmesi halinde keyfiyetin 24 saat içinde ve yukarıdaki fıkrada gösterilen şekilde bildirilmesi zorunludur.

İşleticiler, kendilerine bu konuda verilen görev ve yükümlülükleri, kendi sorumlulukları altında yöneticilerine devredebilirler.

Bu durumda işletici ve yönetici müştereken sorumlu olurlar.

Kamu kuruluşlarına ait tesislerin amir ve müdürleri işletici gibi sorumludurlar.";

15. maddesinde, "3 ve 4 üncü maddelerdeki yükümlülüklerden her birine aykırı hareket edenlere iki yüz elli Türk Lirası idarî para cezası verilir." denilmiştir.

Olayda, olumsuz görev uyuşmazlığına konu davanın, 1774 sayılı Kanun'da belirtilen yükümlülükleri yerine getirmediğinden bahisle verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak açıldığı, 1774 sayılı Kanun'da davacının işlediği ileri sürülen kabahate ilişkin idari yaptırımların düzenlendiği, ancak bu idari yaptırımlara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmıştır.

Öte yandan, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiş; Kanunun 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmış; "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari

yaptırım türlerinden biri olduğu, 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Hatay 1. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Dörtyol Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 18.12.2019 gün ve D.İş No:2019/2316 sayılıgörevsizlik kararının 1774 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan kısmı yönünden kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Hatay 1. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Dörtyol Sulh Ceza Hâkimliğinin 18.12.2019 gün ve D.İş No:2019/2316 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ, 1774 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan kısmı yönünden KALDIRILMASINA, 27.04.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Hicabi DURSUN	Üye Şükrü BOZER	Üye Mehmet AKSU	Üye Suat ARSLAN
	Üye Aydemir TUNÇ	Üye Nurdane TOPUZ	Üye Ahmet ARSLAN